

Larvik Og Omegns Turistforening
Storgata 25
3256 LARVIK

Delegert Vedtak

Saksnr.	Utvalg
313/23	Planutvalget

Vedtak - Avslag på søknad om dispensasjon fra byggeforbudet langs vassdrag og arealformålet i kommunedelplanen for anleggelse av badeplass - Farriskilen - Gbnr. 3012/14

Vedtak avslag

Larvik kommune avslår søknad om dispensasjon mottatt 24.01.2023 fra byggeforbudssonen mot Farris i kommunedelplanen for Larvik by § 2-10 pkt. 2 og § 8-1 pkt. 1 samt fra arealformålet grønnstruktur-naturområde for anleggelse av badeplass. Vilkårene for å gi dispensasjon etter plan- og bygningsloven § 19-2 er ikke tilstede.

Tiltakshaver: Larvik Og Omegns Turistforening
Ansvarlig søker: Larvik Og Omegns Turistforening

Fakta i saken

Nærmere om tiltaket

Larvik og Omegn Turistforening har søkt om dispensasjon for å anlegge en tilrettelagt badeplass på deler av gbnr. 3012/14 ved Farriskilen. Badeplassen skal ifølge søker være universelt utformet og tilpasset blant annet rullestolbrukere og synshemmede.

Nærmere om dispensasjonsbegrunnelsen

Ansvarlig søker skriver at tiltaket krever dispensasjon fra arealformålet naturområde/grønnstruktur i kommunedelplanen og fra sikringssonen mot Farris i kommunedelplanen for Larvik by § 8-1. Søkere dispensasjonsbegrunnelse lyder slik:

Siden tiltaket ved Dalheim ble skrinlagt har LOT sett seg etter nye arealer ved Farris for å etablere en badeplass tilpasset alle. Vi har vært i dialog med grunneieren Treschow Eiendom (Farriseidet Utvikling AS) og de har vært positive til tiltaket.

Vedlagt følger et overordnet kart hvor en ser området og et situasjonskart hvor en illustrerer noen tiltak ved badeplassen. Badeplassen er rett ved det området som Hundeklubben i dag disponerer. Vi har illustrert baderampe, soldekk, sanitæranlegg, beplantning og kjørevei/parkeringsplass for funksjonshemmede (**ikke** allmenn parkeringsplass). Et

sanitæranlegg kan være av samme type som kommunen i dag har anlagt ved Dalheim, og sikker for forurensning.

Badeplassen ligger 550 meter fra dammen ved Farriseidet, og overflatevann fra området vil sige ned til dammen. Det er ca 1,7 km opp til inntaket ved Gopledal vannverk, som har inntaket 40 meter dypt. Gopledal vannverk er sikret med både dybde vanninntak, 2-mediafilter, klorbehandling og Uvstråling og det er meget lite sannsynlig at forurensning fra badende kan forårsake forurensning i drikkevannet som produseres.

Det er ønskelig at tiltaket gjennomføres i 2023.

Vi ønsker å være i dialog med både grunneier og kommunen om de enkelte tiltak som tillates.

Uttalelser fra andre myndigheter

Søknaden ble sendt på uttalelse til Vestfold Vann IKS og Mattilsynet 01.01.2022. I det følgende gjengis de respektive uttalelsene mottatt henholdsvis 16.02.2023 og 22.02.2023.

Ved en eventuell klage på vedtaket vil saken også sendes Statsforvalteren i Vestfold og Telemark til uttalelse. Saken ble ikke oversendt Statsforvalter i første runde, da kommunen anså at det var hensynene til drikkevannskilden som var viktig å få avklart.

Vestfold Vann IKS

Farrisvannet benyttes som drikkevannskilde for Larvik kommune, Porsgrunn kommune samt Vestfold Vann IKS. Vestfold Vann eies av 5 kommuner i Vestfold og produserer og distribuerer årlig ca. 23 mill. m³ drikkevann til store deler av Vestfold.

Kravene til hygienisk vannkvalitet er særdeles strenge. Kravene er utformet slik at vannkilde/vanninntak og vannbehandlingsanlegg skal samlet ha tilstrekkelige barrierer mot sykdomsframkallende mikroorganismer (patogener). Selv i et moderne vannbehandlingsanlegg vil det kunne oppstå feil, slik at patogener ikke blir fjernet fra vannet før det når forbruker. Kvaliteten på råvannet vil derfor alltid være viktig for å sikre trygt drikkevann. For å unngå forurensinger av drikkevannsinntakene vil man ha størst utbytte av restriksjoner og forurensningsbegrensende tiltak i nærområdene.

I henhold til Forskrift om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften) § 6, skal vannverkseierne identifisere farene som må forebygges, fjernes eller reduseres til et akseptabelt nivå for å sikre levering av tilstrekkelige mengder helsemessig trygt drikkevann. Vannverkseierne skal videre sikre at tiltak som forebygges, fjerner eller reduserer farene til et akseptabelt nivå, identifiseres og gjennomføres.

Som grunnlag for dette ansvaret ble det utarbeidet en omfattende forurensningsanalyse (NIVArapport 2016;7051) for Farrisvannet. Rapporten ble utarbeidet på oppdrag fra Porsgrunn kommune, Larvik kommune og Vestfold Vann IKS. NIVA konkluderer med at det er svært viktig for regionen at Farrisvannet bevares som drikkevannskilde for fremtidige generasjoner og ikke ødelegges av menneskelig aktivitet.

I rapporten blir tiltak for å forhindre hygienisk forurensning vektlagt. Det ble formulert et beskyttelsesregime i 9 punkter som ble vedtatt av kommunestyret (KST-006/17) og som legges til grunn ved fremtidig innspill til forvaltning av arealene i og rundt drikkevannskilden. Beskyttelsestiltakene omhandler bl.a. minimering av utslipp av patogener og søppel fra båtbruk, bading og annet friluftsliv:

3: Økt fokus på faren for utslipp av patogener i nedbørsfeltet

4: Minimere utslipp av patogener og søppel fra båtliv, bading og friluftsliv

a) Å fryse/ikke øke aktiviteten.

b) Ikke legge til rette for økt friluftsliv.

..

9: Fokus på føre-var prinsippet og svært lav akseptabel risiko når det gjelder nye aktiviteter.

Erfaring etter utbygging av ny E18 viser at forurensning i sørenden av Farrisvannet, avhengig av vindretningen, kan fraktes nordover i vassdraget. Modellsimuleringer i NIVA-rapport «Fare for forurensning av drikkevannsinntakene i Farris» (6464-2013), som ble utarbeidet i forbindelse med utbyggingen, underbygger også en risiko for påvirkning.

Summen av alle dispensasjoner og aktiviteter i nedbørsfeltet kan føre til uforutsette negative konsekvenser. Ut fra dette er det ønskelig å minimere aktiviteten rundt Farrisvannet i størst mulig grad og ikke tilrettelegge for økt aktivitet. Føre-var prinsippet må veie tungt når det gjelder hva som kan tillates etablert av nye aktiviteter i nedbørsfeltet. Kommuneplanens arealdel § 8-1 (1. Sikring av nedslagsfelt drikkevann – H110 1) fastsetter at: «Tiltak som vil forurense eller representere en fare for forurensning av drikkevannskilden og deres nedbørsfelt er ikke tillatt».

Vannverkseierne mener at det omsøkte tiltaket vil legge til rette for en ny og utvidet bruk av området og således vil bidra til økt fare for forurensning av drikkevannskilden.

Vannverkseierne fraråder derfor dispensasjon fra hensynssonebestemmelsene, i tråd med beskyttelsestiltak i forurensningsanalysen (NIVA rapport 2016).

Mattilsynet

Mattilsynet viser til innkommet sak fra Larvik kommune 01.02.2023.

Saken omhandler en søknad fra Larvik og Omegn Turistforening om dispensasjon fra kommunedelplan for anleggelse av badeplass ved Farris. Det omsøkte tiltaket oppgis å være universelt utformet og tilpasset bl.a. rullestolbrukere og synshemmede.

Mattilsynet er statlig myndighet for drikkevann med ansvar for å ivareta nasjonale og regionale føringer i saker som kan påvirke drikkevannet. Vi skal ha en tydelig praksis overfor kommunene for å ha en enhetlig forvaltning av aktiviteter som kan utgjøre en økt fare for forurensning av drikkevannskilder.

Når Mattilsynet gir uttalelser til dispensasjonssøknader, veier hensynet til drikkevannet alltid tyngst. Nye tiltak innenfor 100-metersgrensen til Farris aksepteres ikke og ingen tiltak er viktigere enn hensynet til drikkevannet.

Som en følge av dette, kan Mattilsynet ikke støtte Larvik kommune i å godkjenne det omsøkte tiltaket og gi søker dispensasjon fra bestemmelser i kommunedelplanen.

Mattilsynet mener at det omsøkte tiltaket med badeplass og baderampe, soldekk, sanitæranlegg og parkeringsplass for funksjonshemmede vil gjøre området mer attraktivt og tilgjengelig og helt klart legge til rette for økt bruk.

Vi mener at kommunen skal praktisere en føre var holdning som ikke skal bidra til økt aktivitet i nedbørsfeltet til drikkevann.

Det vises ellers til uttalelse fra Vestfold Vann IKS der fakta fra NIVA-rapport 2016;7051 (Forurensningsanalyse for Farrisvannet) og NIVA-rapport 2013;6464 (Fare for forurensning av drikkevannsinntakene i Farris) legges til grunn.

Konklusjon:

Mattilsynet fraråder at det gis dispensasjon fra kommunedelplaner for den omsøkte badeplassen på Kilen-halvøya i Farris.

Det varsles samtidig om at vedtak om dispensasjon vil bli påklaget til Statsforvalteren i Vestfold.

Planstatus

Generelt:

Arealet hvor selve badeplassen søkes anlagt er uregulert. Vedlagt situasjonsplan viser også at adkomsten til badeplassen går over et areal som er regulert til offentlig formål (friområde) i reguleringsplan for E-18 Bommestad-Sky. I kommunedelplan for Larvik by 2021-2033, vedtatt 06.10.2021 og 15.06.2022 er arealet i sin helhet avsatt til naturområde-grønnstruktur.

Tiltaket ligger også i byggeforbudssonen mot vassdrag, jf. § 2-10. Videre er området båndlagt som et vernet vassdrag (Siljanvassdraget) med hensynssonenavn H740_1, definert som en sikringszone for nedslagsfelt drikkevann (Farris) med hensynssonenavn H110_1. Videre innenfor sikringszone H120_1 Farriskilden.

I bestemmelsene til kommunedelplanen er det nærmere regulert hva arealformålet drikkevann, byggeforbudet, båndleggings-, sikrings- og hensynssonen innebærer, se gjennomgangen nedenfor.

Rettsvirkningene av kommune(del)plan fremgår av plan- og bygningsloven § 11-6. Av bestemmelsens annet ledd fremgår det at tiltak ikke må være i strid med planens arealformål og bestemmelser.

Grønnstruktur-Naturområde (kommunedelplan):

Områdene som er avsatt som grønnstruktur – naturområder skal beholdes i sin naturlige tilstand, slik at naturverdiene ivaretas på best mulig måte. Områdene skal sikres som grønne lunger og nærturområder i byene. Det er ikke lov med varige inngrep, men vedlikeholds skjøtsel er tillatt. Tilgangen til naturområdene fra omkringliggende byggeområder skal ikke vanskeliggjøres ved eventuelle tiltak. Tiltaket er derfor betinget av dispensasjon fra arealformålet

Drikkevann:

Det følger av kommuneplanens arealdel § 7-1 pkt. 5 at langs vassdrag med års sikker vannføring skal det i en bredde av 10 meter fra strandlinjen målt i horisontalplanet ved gjennomsnittlig vannstand opprettholdes et naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr. Denne regelen gjelder likevel ikke for byggverk som står i nødvendig sammenheng med vassdraget, eller hvor det trengs åpning for å sikre tilgang til vassdraget.

Byggeforbudet:

Det følger av kommunedelplanens arealdel § 2-10 pkt. 2 at der byggegrense ikke er fastsatt på arealplankartet, gjelder det et forbud mot tiltak fra vannkant/elvebredd til 100-metersgrensen for bl.a. Farrisvannet, jf. pbl. § 1-8 andre ledd.

Tiltaket er dermed betinget av dispensasjon for å kunne tillates.

Båndlegging:

I bestemmelsen § 8-5 pkt. 6, som regulerer båndlegging etter andre lover – H740_1, står det:

«Hensynssonen for Siljanvassdraget inkl. Farrisvannet og Dalaelvavassdraget er båndlagt etter RPR for vernede vassdrag. Innenfor området reguleres alle tiltak etter RPR for vernede vassdrag og gjeldende regionale plan for vannforvaltning i vannregion Vest-Viken.»

Ordlyden innebærer at rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag og gjeldende plan for vannforvaltning kommer til anvendelse.

Sikringssone:

I bestemmelsen § 8-1 pkt. 1, som regulerer sikringssone for nedslagsfelt drikkevann – H110_1, står det bl.a.:

«Regional plan for vannforvaltning i vannregion Vest-Viken 2016-2021 med tiltaksprogram etter vannforskriften legges til grunn for Numedalslågen og Siljanvassdraget (inkl. Farrisvannet).

Byggetiltak innenfor 100-metersgrensen for Farrisvannet, er ikke tillat. Etablering av nye småbåthavner i Farrisvannet ikke tillatt.

(...)

Innenfor drikkevannskildenes nedslagsfelt skal alle nye tiltak vurderes av søker i forhold til om de vil forurense eller representere en fare for forurensning av drikkevannskilden. Tiltak som vil forurense eller kan representere en fare for forurensning av drikkevannskilden og deres nedbørsfelt er ikke tillatt.»

Tiltaket er i strid § 8-1 pkt. 1, på lik linje med byggeforbudet i § 2-10 pkt. 2, og dermed betinget av dispensasjon for å kunne tillates.

Nabovarsling

I utgangspunktet er ingen naboer berørt av tiltaket, da grunneier eier arealene rundt tiltaket, bortsett fra gbnr. 5009/1 som eies av Statens Vegvesen, Denne eiendommen anses ikke berørt av tiltaket.

Vurderinger

Dispensasjon

Hvilke bestemmelser/formål tiltaket er betinget av dispensasjon fra:

Det vises til avsnittet «planstatus» ovenfor.

Som det fremgår av gjennomgangen er tiltaket betinget av dispensasjon fra:

- byggeforbudssonen mot Farris i kommuneplanens arealdel § 2-10 pkt. 2 og 8-1 pkt. 1.
- arealformålet «Grønnstruktur-Naturområde», jf. pbl. §§ 1-6 og 11-6.

Dispensasjonsvurderingen – er vilkårene for dispensasjon for anleggelse av badeplass oppfylt?

Spørsmålet blir derfor om det kan gis dispensasjon fra byggeforbudssonen mot Farrisvannet og fra arealformålet «Grønnstruktur-Naturområde» i kommunedelplanen for Larvik by for anleggelse av badeplass.

Etter plan- og bygningsloven § 19-2 andre ledd kan kommunen gi dispensasjon dersom to vilkår er oppfylt. For det første må hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller regionale interesser ikke bli vesentlig tilsidesatt. For det andre må fordelene ved å gi dispensasjon være klart større enn ulempene. Begge vilkårene må være

oppfylt for at kommunen skal kunne innvilge dispensasjon.

Det skjønn kommunen skal utøve når den vurderer om dispensasjon skal gis, er underlagt omfattende begrensninger. Avvik fra arealplaner reiser særlige spørsmål. De ulike planene er som oftest blitt til gjennom en omfattende beslutningsprosess og er vedtatt av kommunens øverste folkevalgte organ, kommunestyret. Planene omhandler dessuten konkrete forhold. Det skal derfor ikke være kurant å fravike gjeldende plan.

For det første må det vurderes hvorvidt hensynene bak byggeforbudssonen mot Farrisvannet samt arealformålet grønnstruktur-naturområde blir vesentlig tilsidesatt dersom det gis dispensasjon for å anlegge badeplass.

Hensynene bak byggeforbudet i 100-metersbeltet langs vassdrag er i hovedsak å sikre, natur, kultur, friluftsliv-, landskaps- og allmenne interesser, samt å hindre gradvis nedbygging og privatisering av vassdrag. Begrepet naturmiljø omfatter også ivaretagelse av biologisk mangfold selv om det ikke er nevnt direkte i loven. Naturmiljøbegrepet omfatter det biologiske mangfoldet sammen med ivaretagelse av friluftslivs- og landskapsverdier i videste forstand.

Hensynene innenfor grønnstruktur-naturområde er, etter ordlyden i bestemmelsen, at dette er områder som skal være sikret som grønne lunger og nærturområder i byene. Naturområdene skal beholdes i sin naturlige tilstand.

Bestemmelsen § 8-1 punkt 1, stiller særskilte krav til vurderingen av tiltak innenfor nedslagsfeltet til blant annet Farrisvannet. Tiltak som forurenser eller bærer en risiko for forurensning av drikkevann eller deres nedslagsfelt er ikke tillatt. I 100-metersgrensen for Farrisvannet, er ingen byggetiltak tillatt. Hensynet bak bestemmelsen er å sikre mot forurensning eller økt risiko for forurensning av drikkevannskilder og deres nedslagsfelt.

Etablering av en badeplass, som er tilrettelagt for allmennheten vil kunne være en aktivitet som kan tillates etablert innenfor byggeforbudssonen, såfremt det ikke følger et direkte forbud i plan. Som innsendt situasjonsplan viser ønskes det her etablert konstruksjoner og en aktivitet som vi mener ikke er forenlig med de hensynene som skal ivaretas innenfor byggeforbudssonen. I forlengelsen av dette følger det av arealformålet grønnstruktur-naturområde at dette er arealer som skal ha liten grad av inngrep og skal være uberørt. Altså et totalt forbud mot nye tiltak, eller aktiviteter.

For det andre følger et klart forbud mot nye tiltak innenfor nedslagsfeltet til Farris.

For det tredje, må det også konstateres at lovens formålsbestemmelse, hvor det bl.a. fremgår at det skal legges på langsiktige løsninger og konsekvenser for miljøet, blir tilsidesatt dersom det gis tillatelse til etablering av badeplass. Ettersom tiltaket kan medføre fare for forurensning av drikkevannskilden, blir også regionale interesser satt på spill dersom tiltaket tillates.

Høringsinstansene fraråder også tiltaket og vil vurdere å påklage et eventuelt positivt vedtak.

Konklusjonen er derfor at hensynene bak bestemmelsene og arealformålet, lovens formålsbestemmelse samt regionale og nasjonale interesser blir vesentlig tilsidesatt dersom den omsøkte dispensasjonen innvilges.

Vilkårene i pbl. § 19-2 er derfor ikke oppfylt. Følgelig må dispensasjonen avslås.

Konklusjon:

Larvik kommune avslår søknad om dispensasjon mottatt 21.02.2023 fra byggeforbudssonen mot Farris i kommunedelplanens arealdel § 2-10 pkt. 2 og 8-1 pkt. 1 samt fra arealformålet grønnstruktur-naturområde for etablering av badeplass. Vilkårene for å gi dispensasjon etter plan- og bygningsloven § 19-2 er ikke tilstede.

Klage

Fristen for å klage er tre uker fra du er informert om vedtaket. Skriftlig klage sendes Larvik kommune, Postboks 2020, 3255 Larvik. Hvis vi ikke tar klagen til følge, sender vi den videre til Statsforvalteren. Vi kan gi nødvendig råd og veiledning.

Med hilsen

Cathrine Wærvågen
Virksomhetsleder byggesak

Terje Karlsen
Teamleder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og ekspederes uten signatur

Vedlegg:

06.03.2023	Uttalelse til søknad - Anlegg av badeplass - Kilen halvøya - Farris - Gbnr 3012/14 - Dispensasjon fra kommunedelplan	1463290
06.03.2023	Uttalelse fra vannverkseierne i Farris til søknad om dispensasjon fra kommunedelplan - anlegg av badeplass - Kilen halvøya - Gbnr. 3012/14	1457658
06.03.2023	Søknad om dispensasjon - Anlegg av badeplass - gbnr. 3012/14	1422284
06.03.2023	Tegning	1422285

Kopi til:

Mattilsynet	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Vestfold Vann Iks	Hedrumveien 127	3270	LARVIK